Berlins historia

Källa: wikipedia

Germaner, slaver och grundandet av Markgrevskapet Brandenburg

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Karte_Jaxa.jpg

Från de tidiga bosättningarna i området på 600-talet efter Kristus har staden växt till en betydande storstad. Från handelsstad på 1200-talet blev den huvud- och residensstad på 1400-talet, då under ätten Hohenzollern som skulle komma att regera staden under 500 år, först som markgrevar av Brandenburg, sedan som kungar av Preussen och slutligen som tyska kejsare.

Germaner och slaver

Den slaviska tiden gick mot sitt slut i och med att Albrekt Björnen, av huset Askanien, 1157 erövrat borgen Brandenburg från den konkurrerande slaviske härskaren Jaxa av Köpenick, sedan den siste hevelliske kungen, Pribislav-Henrik, dött 1150 utan arvingar. Markgrevskapet Brandenburg grundades samma år och döptes efter sin första huvudstad, Brandenburg an der Havel.

Berlin skapas

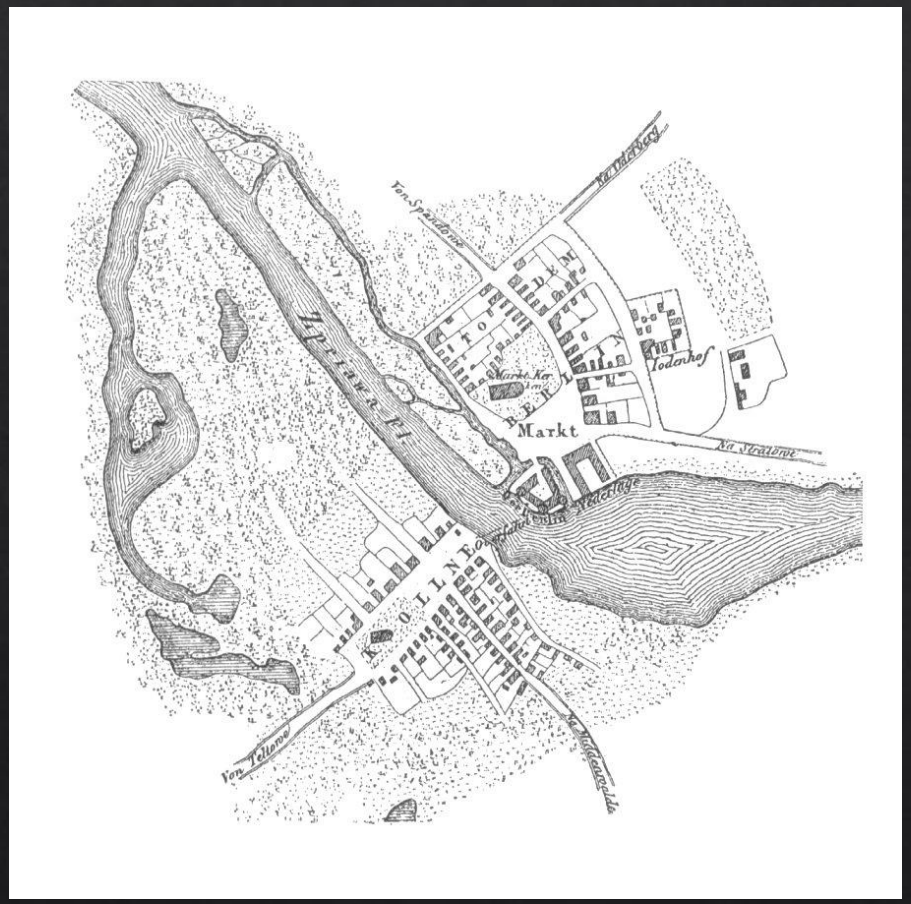

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kl%C3%B6denplan-Berlin-K%C3%B6lln-Anfang-13tes-Jahrhundert.jpg

På den sumpiga Urstromstals torra områden mellan platåerna Teltow och Barnim bosattes ett vadställe över floden Spree. På den högra stranden uppstod det medeltida Berlin och på en ö i Spree, Spreeinsel, uppstod Cölln. Här hade länge gått en handelsväg under den slaviska tiden, mellan Köpenick och Spandau, men om Cölln och Berlin grundades av slaver, eller först under den tyska expansionen,

Berlin skapas 2

Arkeologiska utgrävningar har visat att bebyggelse funnits på platsen för både Berlin och Cölln redan på 1100-talet. Skrifterna med de idag äldsta kända omnämnandena av Cölln är dock från 28 oktober 1237 och för Berlin från 26 januari 1244; dessa finns bevarade på domkyrkomuseet i Brandenburg an der Havel. Berlin omnämns som stad från 1251, Cölln från 1261. Det finns något äldre skriftliga omnämnanden av Spandau, 1197, och Köpenick 1209.

Stadsdelen Spandaus läge i stadsdelsområdet Spandau, Berlin.

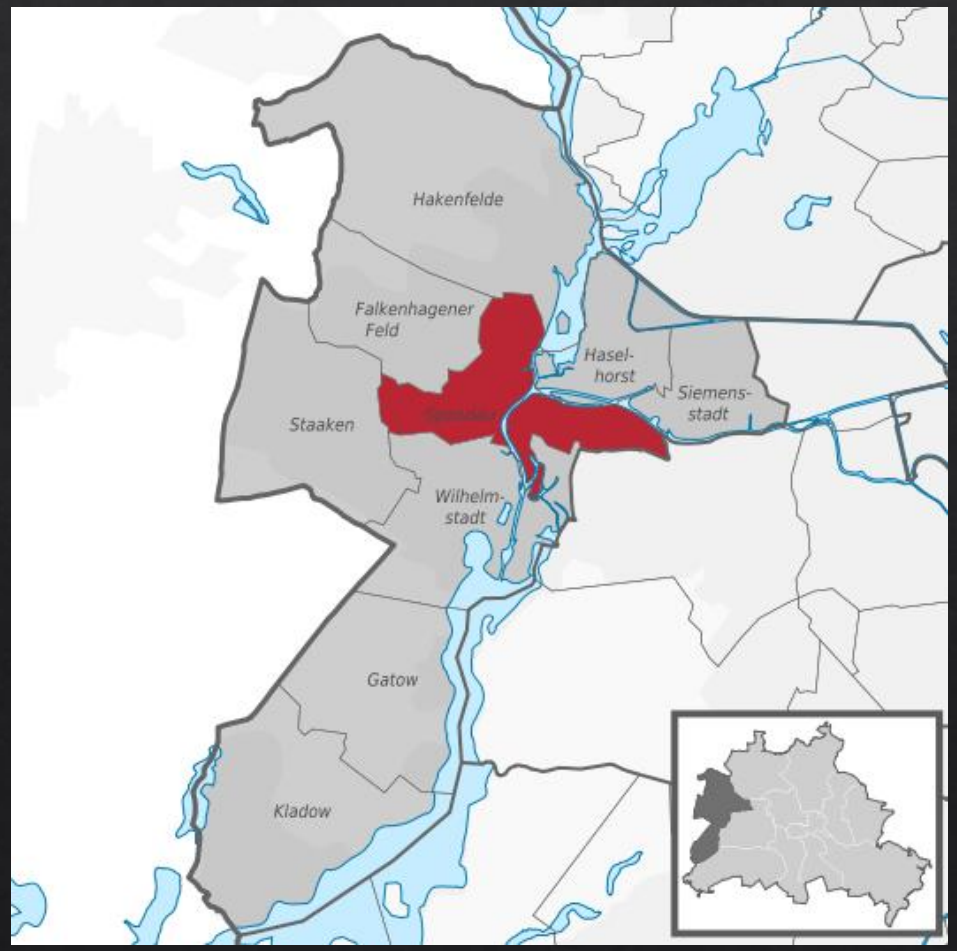

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Berlin_Spandau_Spandau.svg

Området omkring floden Havel beboddes från omkring 600-talet e.Kr. av det västslaviska folket Heveller. Vid den plats där Havel och Spree flyter samman uppstod senast omkring slutet av 900-talet en befäst borganläggning, vars ursprungliga namn inte är känt. Utgrävningar har påvisat rester av en träkyrka från omkring år 980 vid borgen. År 1157 kom Albrekt Björnen i besittning av befästningen, under Ostsiedlung-perioden, och lät bygga ut den till en gränsfästning, då Spandau vid denna tidpunkt utgjorde den östliga gränsen för markgrevskapet Brandenburg.

Köpenick

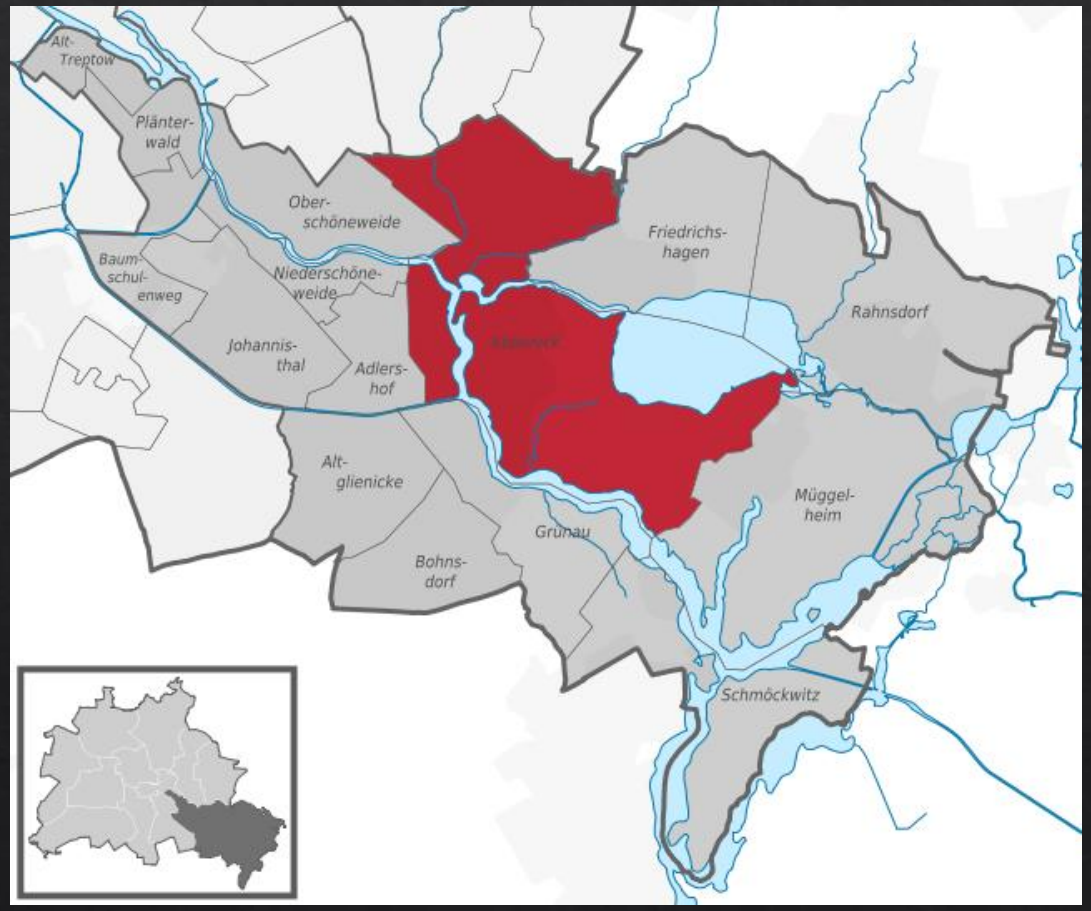

Stadsdelen var från medeltiden fram till början av 1900-talet en självständig stad och är en av de äldsta orterna i Berlinregionen. Sedan 1920 är Köpenick del av Berlin. Redan under 800-talet uppförde sprevanerna en borg på ön där idag Köpenicks slott ligger. Under mitten av 1100-talet var Köpenick centrum för den slaviske fursten Jaxa av Köpenicks rike, och Köpenick fick därigenom stor betydelse som lokalt politiskt, kulturellt och ekonomiskt centrum. Orten blev på 1160-talet del av hertigdömet Pommern och intogs i slutet av 1180-talet av markgreve Konrad II av Lausitz. Under markgreve Henrik III av Meissen fick Köpenick 1232 stadsrättigheter.

Köpenick slott

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Berlin-Koepenick_Schloss1_05-2014.jpg

Kurfurstens huvudstad

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Berliner_Schloss_1685.JPG

År 1415 blev Fredrik I kurfurste av Markgrevskapet Brandenburg. Han var den förste på denna post ur huset Hohenzollern, som kom att regera i Berlin under fem sekel; först som markgrevar av Brandenburg, sedan som kungar i och av Preussen och slutligen som tyska kejsare.
År 1600 var befolkningen 12 000 personer.
De franska hugenotterna bjöds till Brandenburg av Fredrik Vilhelm av Brandenburg genom Potsdamediktet 1685. Över 15 000 fransmän kom varav 6 000 slog sig ner i Berlin. Omkring 1700 var 20 procent av Berlins invånare fransmän.

Det preussiska kungariket

År 1701 lät kurfursten Fredrik III kröna sig till Fredrik I, Kung i Preussen (inte av Preussen, då han inte kontrollerade hela Preussen). Fredrik I var i första hand mån om statens representativa del. Han lät bygga Charlottenburgs slott i västra Berlin och Berlins stadsslott blev fram till 1707 utbyggt till ett praktresidens. Fredrik I lät 18 januari 1709 förena de ditintills självständiga städerna Berlin, Cölln, Friedrichswerder, Dorotheenstadt och Friedrichstadt till Königliche Haupt- und Residenzstadt Berlin från och med 1 januari 1710. Snart skapades nya förstäder utanför stadsportarna.

Det preussiska kungariket 2

År 1709 hade Berlin 55 000 invånare varav 5 000 var i armén, 1755 hade invånarantalet stigit till 100 000 varav 26 000 soldater. Fredrik Vilhelm I lät även bygga Berliner Zollmauer (Berliner Zoll- und Akzisemauer) runt staden, en tullmur med 14 portar, som också hade till uppgift att hindra deserterande soldater att fly staden. 1740 kom Fredrik II av Preussen till makten, känd under namnet "Fredrik den store"

Fredrik den Store

Berliner Zollmauer

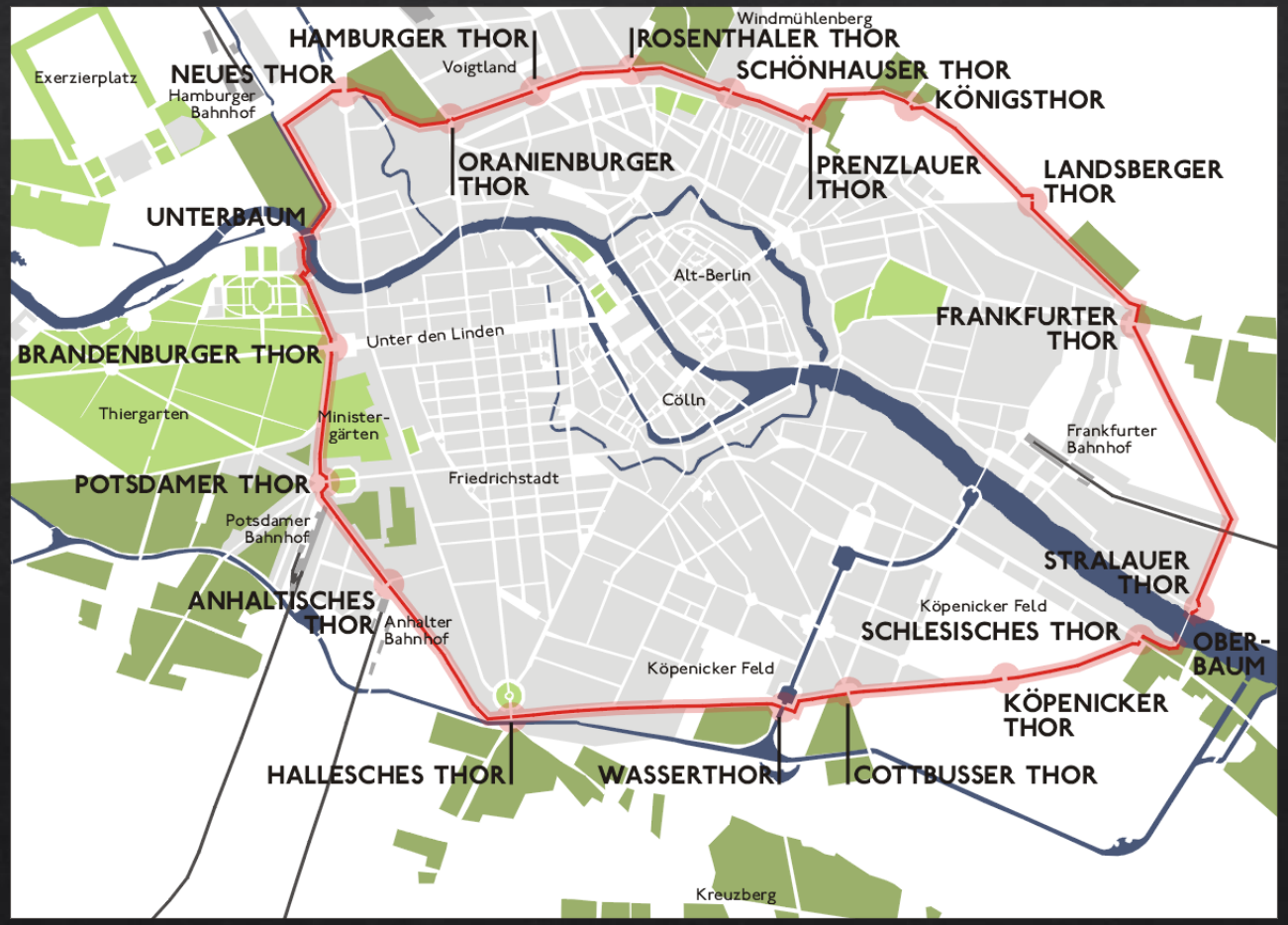

Berliner Zoll- und Akzisemauer var från 1700-talet och fram till mitten av 1800-talet Berlins stadsmur. Den ersatte stadsmuren från medeltiden och dess efterföljare, en befästningsanläggning. Till skillnad från föregångarna hade den ingen militär betydelse utan var huvudsakligen till för att övervaka handeln. Muren skulle förhindra varusmuggling och desertering från garnisonen i Berlin. Skatten, akzis togs ut via de arton portar som fanns längs med muren.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Karte_berlin_akzisemauer.png

Det preussiska kungariket

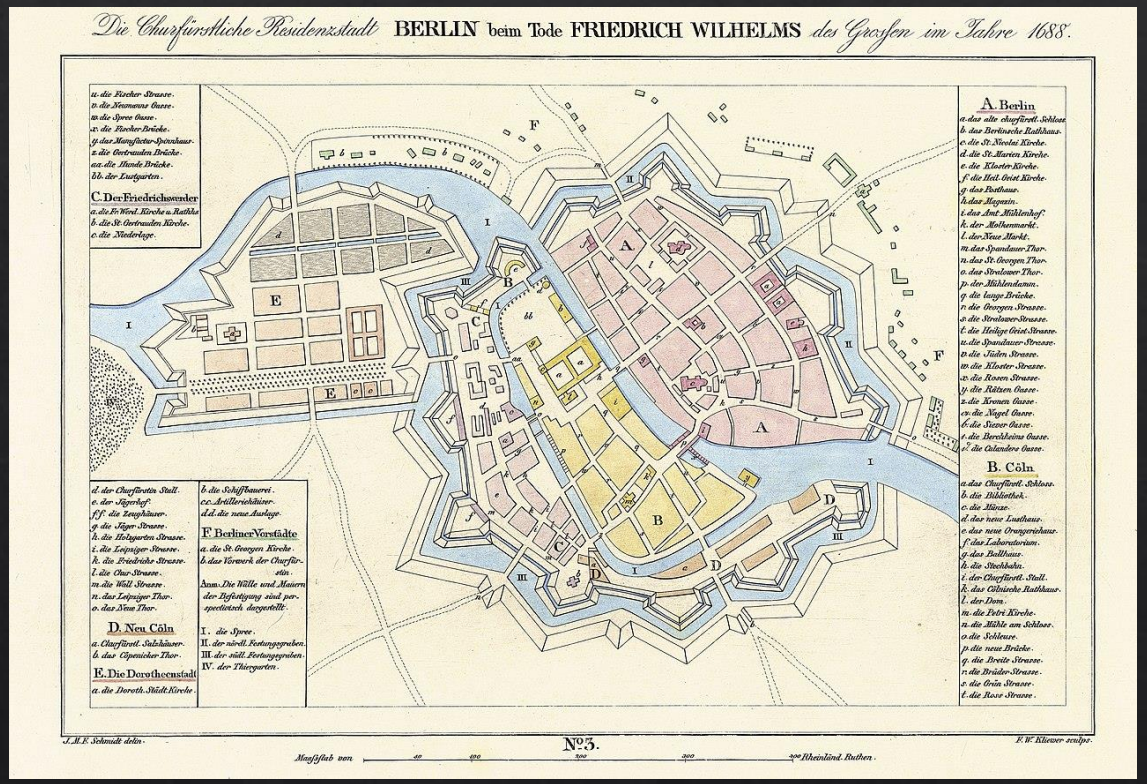

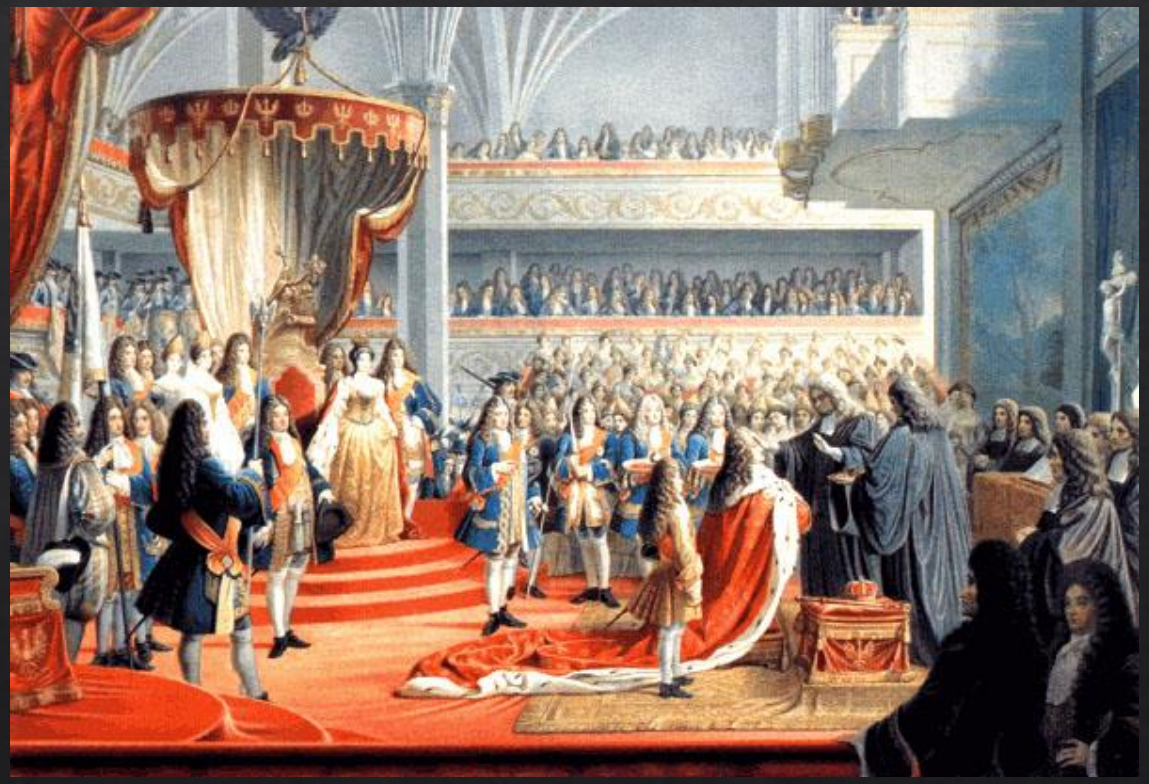

Brandenburger Tor 1832.

År 1806 intog Napoleon Bonaparte Berlin.

Allmänna demokratiska reformer infördes och Berlin fick en egen förvaltning. 1809 ägde de första valen till Berlins stadsparlament rum, dock bara med rösträtt för manliga godsägare ur borgerskapet. Den förste överborgmästaren i Berlin tillträdde efter valet.

År 1810 grundades Berlins universitet av Wilhelm von Humboldt, dagens Humboldt-Universität zu Berlin, med Johann Gottlieb Fichte som dess första rektor. 1810–11 kom också Berlins första dagstidning ut, Berliner Abendblätter ("Berlinska aftonblad"), som gavs ut av Heinrich von Kleist. Från 1812 fick judarna yrkesfrihet. Fransmännens nederlag 1814 betydde också slutet för reformerna.

1806 Napoleon

Industriella revolutionen i Berlin

Under 1800-talets andra hälft började den industriella revolutionen och invånarantalet steg raskt från 200 000 till 400 000, vilket gjorde Berlin till Europas fjärde största stad. Preussens första järnväg startade mellan Berlin och Potsdam 1838 (Berlin-Potsdamer Eisenbahn). Potsdamer Bahnhof markerade början till järnvägsstaden Berlin som snabbt växte fram. Liksom i andra europeiska städer var 1848 revolutionens år. Fredrik Vilhelm IV av Preussen slog ner revolutionen som i Berlin kallades Barrikadenaufstand. Följden blev att Berlins självförvaltning återigen inskränktes så tillvida att den inkomstgräns som berättigade till deltagande i valen höjdes. Detta förde med sig att bara fem procent av befolkningen var valberättigade, ett system som fanns kvar fram till 1918.

Industriella revolutionen i Berlin 2

År 1861 blev Wilhelm I kung och i början av hans regeringstid fanns hopp om en liberalisering. Wilhelm I utnämnde liberala ministrar och lät bygga Rotes Rathaus. År 1861utvidgades Berlin genom inkorporeringar av Wedding och Moabit och förstäderna i Tempelhof och Schöneberg. Stadens fortsatta stora befolkningstillväxt ledde till stora problem. 1862 trädde Hobrechtplanen i kraft som skulle samordna bebyggandet av Berlin och dess omland. James Hobrechts arbete lade grunden för det moderna Berlin som växte fram under 1800-talets senare hälft och början av 1900-talet. Byggandet av vattenförsörjning och kanalisation under ledning av James Hobrecht och Rudolf Virchow skapade förutsättningar för det moderna Berlin och förbättrades invånarnas hälsa avsevärt.

Gedächniskirche

Genom att låta 7 städer gå upp i Berlin bl a Spandau, Köpe-nick, delades staden upp i 20 st distrikt

Rådhuset i Köpenick

Revolutionärer jublar efter barrikadslagsmålen på Breite Straße den 18 mars 1848.

Kejsardömet Tyskland

Under Preussens ledning kom det efter det Tysk-franska kriget till den lilltyska lösningen: 1871 grundades Deutsches Reich - Kejsardömet Tyskland, Wilhelm I blev kejsare, Otto von Bismarck rikskansler och Berlin rikets huvudstad. Berlin hade under tiden blivit en industristad med 800 000 invånare. Infrastrukturen hängde inte med i stadens tillväxt. År 1873 påbörjades slutligen med byggandet av en kanal som stod klar 1893. Efter Grundartidens (Gründerzeit) ekonomiska boom följde en ekonomisk kris under 1870-talets andra hälft.

Berlin hade 1871,
820 000 inv. och 1880
1,1 milj, 1910, 2,1 milj

Bismark

Riksdagshuset

År 1884 påbörjades byggandet av riksdagshuset, Reichstag, som stod klart tio år senare 5 december 1894 och som idag är säte för den tyska förbundsdagen. År 1896 påbörjades konstruktionen av Berlins tunnelbana på grund av den kraftigt tilltagande trafiken och byggandet av järnvägens förortsbanor. 1902 började tunnelbanetrafiken som i olika omgångar byggdes ut kommande decennier. Billiga arbetarbostäder, så kallade Mietskaserne uppfördes i områden runt om stadens centrum (Kreuzberg, Prenzlauer Berg, Friedrichshain och Wedding) i vad man kallade Wilhelminischer Ring.

Riksdagen

DEM DEUTSCHEN VOLKE

Potsdam

RETTES

Kreuzberg

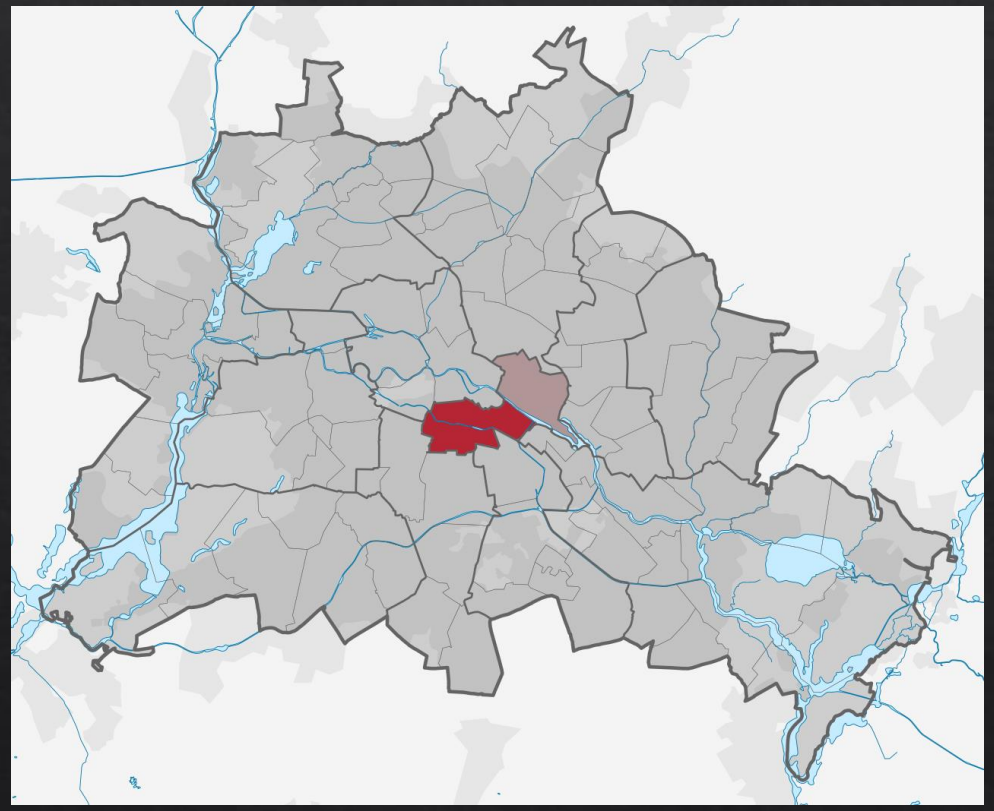

Kreuzberg är idag namnet på de stadsdelar som under stadens tillväxtperiod uppstod omedelbart söder om Berlins historiska centrum, dagens Mitte. Under 1700-talet byggdes stadsdelen Friedrichstadt ut ner till dagens Hallesches Tor och under 1800-talet tillkom Tempelhofer Vorstadt i södra Kreuzberg respektive Luisenstadt i nordöstra Kreuzberg. Många gator som anlades vid denna tid har namn som minner om segern i Napoleonkrigen, och själva namnet Kreuzberg på stadsdelen syftar på det monument över segern som restes på berget Kreuzberg i nuvarande Viktoriaparken.

Stadsdelen Prenzlauer Berg i Pankow, Berlin

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Prenzlauer_Berg.png

Prenzlauer Berg är en stadsdel i nordöstra delen av Berlins innerstad och ingår sedan 2001 i stadsdelsområdet Pankow.
Prenzlauer Berg attraherar framförallt unga människor, ibland med en alternativ livsstil. Många konstnärer och artister har bosatt sig i området under de senaste femton åren då Prenzlauer Berg utvecklats till en stadsdel med mycket nattliv. Under senare år har Prenzlauer Berg även blivit populärt för höginkomsttagare vilket förändrat området och gjort det till ett av Berlins dyrare bostadsområden (för lägenheter). Under DDR-tiden var Prenzlauer Berg en samlingspunkt för DDR:s intellektuella.

1900

Spittelmarkt i Berlin 1912.

Under Weimar repub-liken kallades staden det röda Berlin

Patentverket Berlin

1900 -1914

1900 – 1 914

Friedrichshain

Friedrichshain bildades genom en utvidgning av den äldre förstaden Stralauer Vorstadt som låg öster om dagens Alexanderplatz på 1700-talet. Av den tidigaste bebyggelsen är i stort sett inget bevarat på grund av nybyggnationer och andra världskrigets bombningar. Det nuvarande Friedrichshain låg under 1800-talet och fram till 1920 på båda sidor om Berlins stadsgräns som låg strax väster om dagens Frankfurter Tor och Oberbaumbrücke. Omkring mitten av 1800-talet bebyggdes området fram till stadsgränsen vid tullmuren. Under Weimarrepubliken var området känt som arbetarstadsdel och ett fäste för Berlins socialdemokrater och kommunister. SA-medlemmen Horst Wessel mördades i samband med gatustrider i Friedrichshain mellan socialister och nazister 1930, och efter nazisternas maktövertagande fick stadsdelen mellan 1933 och 1945 till hans minne bära namnet Horst-Wessel-Stadt.

BOLLE-MARGARINE
Kämme-Haarschm
Seifen - Parfuemer
Woll. Strumpfwar
Billigste
Bezugsquelle
Händler

Wedding

Fram till 1800-talet bestod Wedding av åkrar och skog och låg utanför Berlin. Området blev mer bekant först under 1700-talet, men då som plats för avrättningsgalgen. 1828 hade Wedding cirka 2000 invånare, de flesta boende längs med huvudstråket, Chaussee, dagens Müllerstrasse. 1866 bodde 17 000 personer i Wedding, 1914 var det 251 000.
Området vid Brunnenstrasse var från 1961 Europas största saneringsområde som Västberlins skyltfönster mot Östberlin, "Schaufenster des Westens". Många av de äldre hyreshuskasernerna från 1800-talet revs och ersattes med modernistiska hus under 1960- och 1970-talen.

Lichtenberg

1914 - 1918

Första världskriget ledde till hungersnöd i Berlin. Vintern 1916–1917 var 150 000 människor hänvisade till hungershjälp och strejker bröt ut.

Weimarrepubliken

När kriget tog slut 1918 abdikerade Vilhelm II av Tyskland. Socialisten Philipp Scheidemann och kommunisten Karl Liebknecht ropade båda ut republiken efter Tyska novemberrevolutionen. Under de kommande månaderna ägde många gatuslagsmål rum i Berlin mellan de olika fraktionerna. I slutet av december grundades Tysklands kommunistiska parti (KPD) i Berlin. I januari 1919 försökte partiet att ta makten genom Spartakistupproret.

Domkyrkan
SIGHTSEEING

Weimarrepubliken 2

Revolten misslyckades och 15 januari dödade högerinriktade trupper, frikårer, de kommunistiska ledarna Rosa Luxemburg och Karl Liebknecht. I mars 1920 försökte Wolfgang Kapp, grundare av högerpartiet Deutsche Vaterlandspartei, att största regeringen genom Kappkuppen. Garnisontrupperna i Berlin anslöt sig till Kapp och regeringsbyggnaderna ockuperades (Weimarrepublikens regering hade redan lämnat Berlin). Kuppen förhindrades genom en generalstrejk.

Butter-Handlung
Gebrüder Groh Hoflieferanten

1900 - 1914

Producten-Handlung.
Engros.
en-detail.
Margarete Bienert.
Eisen u.
Metalle
Lumpen
Flasch
Felle-G
endetai

Stor-Berlin

Den 1 oktober 1920 bildades Stor-Berlin (Groß-Berlin). Det gamla Berlin slogs samman med sju andra städer (Charlottenburg, Köpenick, Lichtenberg, Neukölln, Schöneberg, Spandau och Wilmersdorf), 59 byar och 27 godsområden till ett område. Stor-Berlin hade då 3 804 048 invånare. 1924 öppnades flygplatsen Tempelhof och samma år ägde den första Internationale Funkausstellung Berlin rum på mässområdet. Berlin var Tysklands näst största insjöhamn. De från 1924 elektrifierade stads-, ring och förortsbanorna slogs 1930 samman under namnet S-Bahn - Berlins pendeltåg. Denna infrastruktur krävdes för över fyra miljoner berlinare. 1926 invigdes Funkturm i samband med upptakten av det tredje Internationale Funkausstellung Berlin.

BUNDESRAT

2648

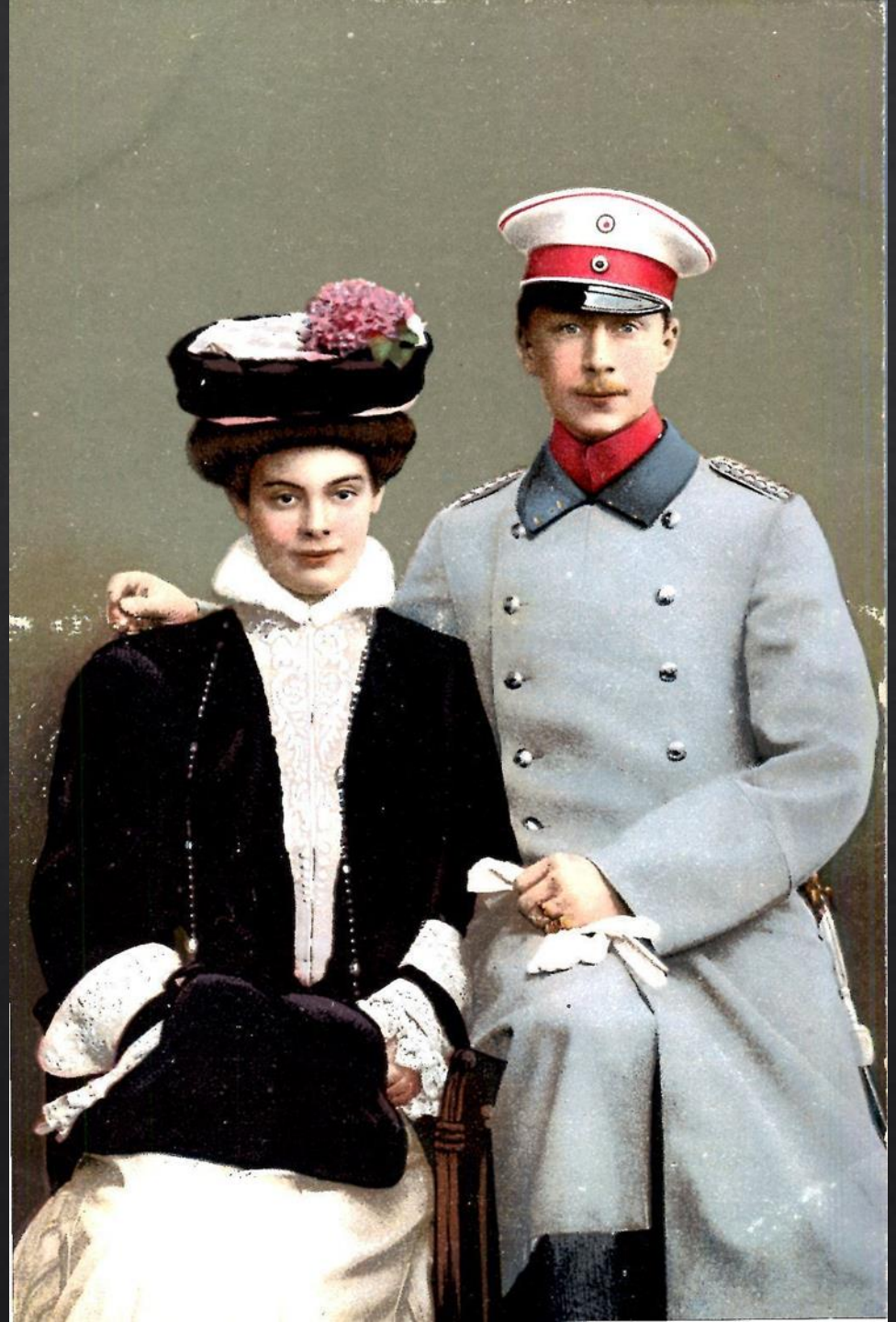

Politiska och ekonomiska kriser

1922 mördades utrikesministern Walther Rathenau i Berlin. Staden var chockad och en halv miljon människor kom till begravningen. Den ekonomiska situationen var svår. Tyskland hade genom Versaillesfreden stora krigsskadestånd att betala. Ruhr-ockupationen förvärrade situationen och bidrog starkt till 1923 års hyperinflation. Löntagare, pensionärer och människor som sparat på banken drabbades särskilt hårt.

Zehlendorf

1923-24 förlorade de tyska spararna och långivarna sitt kapital

1 USD var värd
5 000 miljarder mark
år 1923, nov.1924
infördes Rentenmark
valutan repade sig

Berlins gyllene 20-tal

Från 1924 förbättrades situationen genom Dawesplanens överenskommelse med segrarmakterna. Berlins storhetstid, de så kallade Goldenen Zwanziger, tog sin början. Berlin blev vid denna tid kontinentens största industristad samtidigt som den utvecklades till europeisk metropol. Berlin utmärkte sig för sitt nöjesliv med kabaréer och nattlivet längs med Kurfürstendamm. Det var också en plats för progressiva strömningar inom konsten och det övriga samhällslivet.

Berlins gyllene 20-tal

Berlins uppgång slutade 1929 med den stora depressionen, som i början av 1930-talet nog drabbade Tyskland hårdare än något annat land i Europa. Landet drabbades inte bara av ekonomiskt utan även politiskt sammanbrott. Motsättningarna blev allt extremare och våldsammare, vilket också fick många att tappa tilltron till den fortfarande unga demokratin. I november 1929 vann Adolf Hitler och Nationalsocialistiska tyska arbetarepartiet (NSDAP) de första platserna i stadens parlament. 20 juli 1932 blev den preussiska regeringen under Otto Braun avsatt; vid detta Preußenschlag sattes en rikskommissarie in och Tysklands största fristat styrdes nu av riksregeringen. Republikens sammanbrott närmade sig under inflytandet av extrema krafter från höger och vänster. 30 januari 1933 utnämndes Hitler till rikskansler.

RESTAURATION
1840
HACKESCHER MARKT

Tredje riket

Berlin var aldrig centrum för den nationalsocialistiska rörelsen som hade sina rötter i Bayern. I Berlin fick NSDAP betydligt färre röster än i riksgenomsnittet. I de sista fria valen november 1932 fick Nazisterna 26% i Berlin (riket: 33,1%), medan kommunistiska KPD fick 31% (riket: 16,9%).

https://sv.wikipedia.org/wiki/Berlins_historia#/media/File:Bundesarchiv_Bild_102-15783,_Berlin,_Lustgarten,_Maikundgebung.jpg

Det extremt stora krigsskadeståndet bidrog till att Andra Världskriget startade Korpral Hitler surar hämnd ett motiv

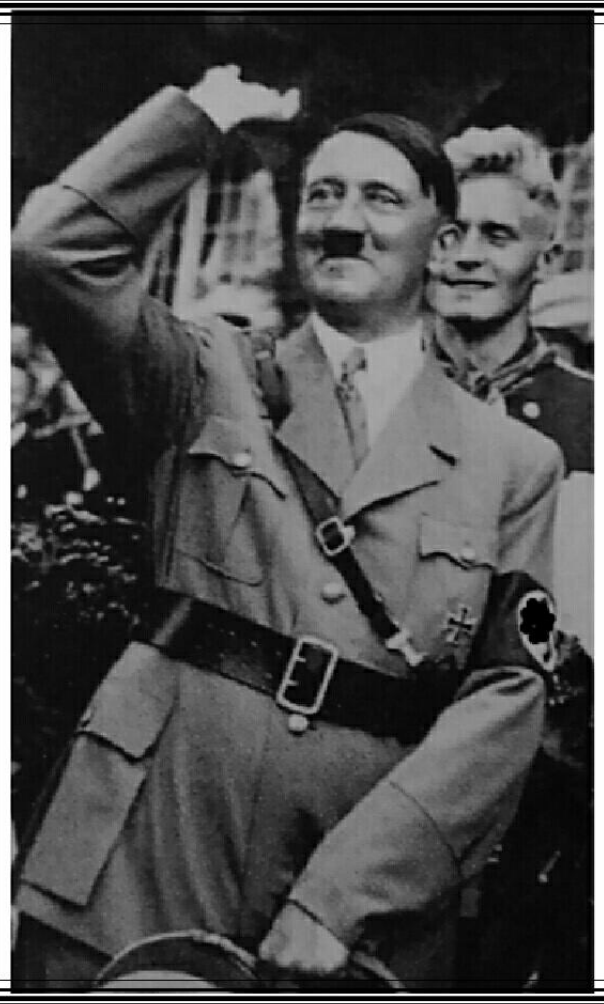

Mars 1938 så förenas Österrike med Tyskland och Sudetlandet en del av Tjeko-slovakien tas

Sommarspelen 1936

1936 anordnades de Olympiska sommarspelen 1936 i Berlin som nazisterna använde till propaganda. I Berlin byggdes i samband med spelen Berlins Olympiastadion i Charlottenburg. För att inte skada bilden av Tredje riket som en vanlig stat för omvärlden minskade man den annars uppenbara diskrimineringen och förföljelsen av den judiska befolkningen och andra folkgrupper. I barerna spelades jazz och swing som egentligen betraktades som "negermusik" av nazisterna. Skyltar som sa att judar inte hade tillträde togs ner, likaså förbjöds den antisemitiska tidningen "Der Stürmer" så länge spelen varade. Även på andra sätt försökte nazisterna att exploatera

49 länder deltog med 3 500 manliga/300 kvinnliga, Tyskland segrade i medaljer över USA, 4 guld JO

1938 Den stora triumfen, 1939 filmar i Polen 1948 ställs in för rätta, icke belastad medlöpare, 1972 bevakar OS för Sunday Times

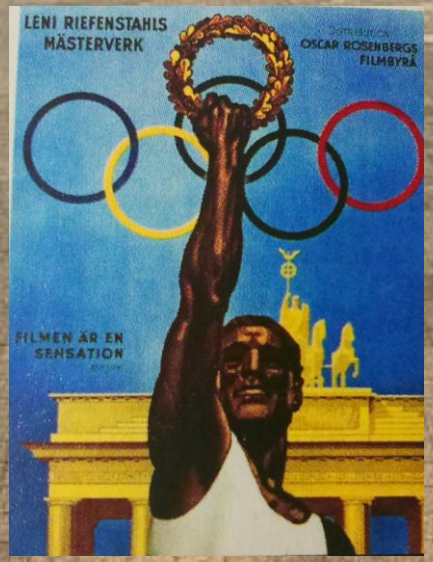

Olympiastadion

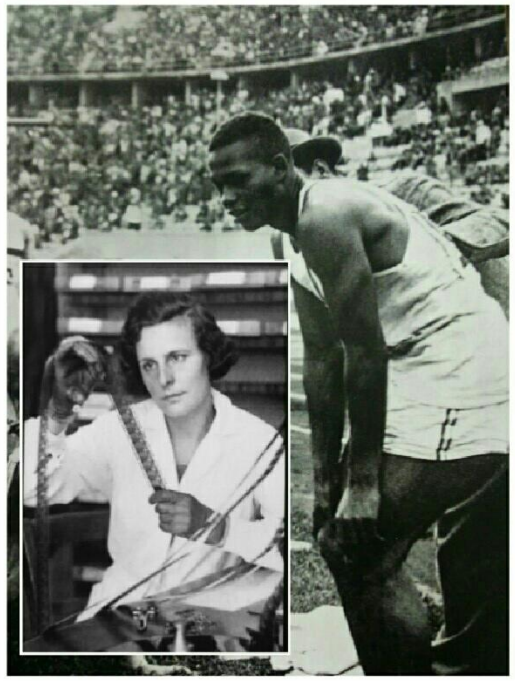

Leni Riefenstahl filmade och gjorde propa-ganda av OS

f.1902

d.2003

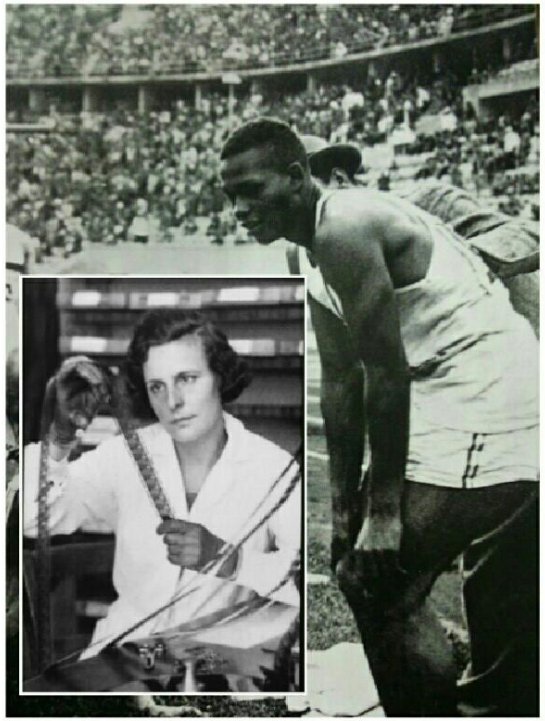

400 000 m film, 250 tim speltid OS filmning 1936 40 kamera-män, 80 övr.

Andra världskriget

1939 började andra världskriget men livet i Berlin fortsatte utan några större förändringar. Det som blev mest påtagligt de första krigsdagarna var livsmedelsransoneringar som påbörjades den 28 augusti 1939, dvs. två dagar innan kriget började. Ju längre kriget gick säkerställde man försörjningen genom att ta mat från de erövrade områden som t.ex. Ukraina.

Förföljelse
De som inte anpassade sig till den nationalsocialistiska ideologin förföljdes hänsynslöst. "Reichskriegsgericht" på Witzlebenstrasse fällde 1 189 dödsdomar på grund av Wehrkraftzersetzung ("värnkraftssöndring"), vilket t.ex. drabbade Jehovas Vittnen som vägrade tjänstgöring i armén av trosmässiga skäl. Grunewald och Anhalter Bahnhof, ca 55 000 judar deporterades. Ca 6 000 judar gömde sig för att undgå deportationerna.

Slottet Bellevue

Luftträderna mot Berlin

De första brittiska flygangreppen skedde redan 1940 men de första skadorna var relativt små. I samband med USA:s inträde i kriget blev storleken på skadorna betydligt större. Medan britterna fortsatte sina bombningar under natten flög amerikanarna dagtid så att bombningar skedde under hela dygnet. Från 1943 och framåt ökade bombningarna stadigt, med en liten tillbakagång i slutet på 1944. Att hitta skydd för luftangreppen var inte lätt, 1939 fanns det enbart ca 300 skyddsrum.

Luftträderna mot Berlin 2

Ett ännu svårare angrepp upplevde Berlin den 18 mars 1945 när 1 200 US-flygplan kastade 3 000 ton bomber på huvudstaden. När kriget var slut hade 612 000 lägenheter förstörts och 35 000 människor hade dött i bombräderna. Enligt andra beräkningar har 60 000 människor dött.

Över 1,5 miljoner blev hemlösa som en följd av bombningarna. Delar av innerstaden blev totalförstörda. De yttre områdena hade mindre skador. I genomsnitt var en femtedel (50 % i innerstaden) av Berlins byggnader förstörda. Infrastrukturen förstördes till stora delar: försörjningen var fram till krigsslutet katastrofal. Totalt föll 450 000 ton bomber över Berlin.

Charlottenburg

Slaget om Berlin

Den 9 mars gav Hitler order om att Berlin skulle försvaras till sista man. Försvarslinjen inrättades 60 km utanför Berlin och var indelad i åtta zoner, där Rikskansliet och Führerbunkern tillhörde den innersta zonen. Den 16 april började slaget vid Seelower Höhen sju mil öster om Berlin där Sovjetunionen bröt igenom en dag senare. Efter det marscherade 2,5 miljoner ryska soldater mot Berlin som försvarades av 500 000 tyska soldater. Den 21 april korsades stadsgränsen av den röda armén. Efter hårda strider om varenda stadsdel nådde ryssarna regeringskvarteret nära Führerbunkern den 29 april. Hitler tog livet av sig i Führerbunkern under Rikskansliet den 30 april 1945.

Berlin 1945

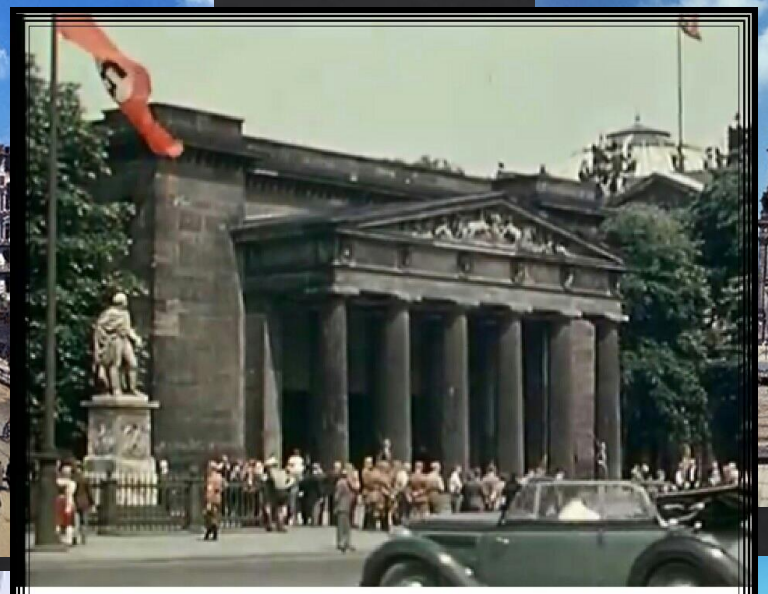

1933-45 var Berlin den självklara huvudstaden
1943-45 bombades staden rejält och raserades svårt

I augusti 1961 började Berlinmuren att byggas

ПОТСДАМСКИЙ ВОКЗАЛ
ПЕРТЕРСКИЙ ВОКЗАЛ
ШТЕГЛИЦ
РЕЙХСТАГ
ЛЕЙПЦИГЕР ПЛАЦ
МИНИСТЕРСТВО ВНУТ. ДЕЛ
Color by Klimbim

Den delade staden

Sektorerna i Berlin.

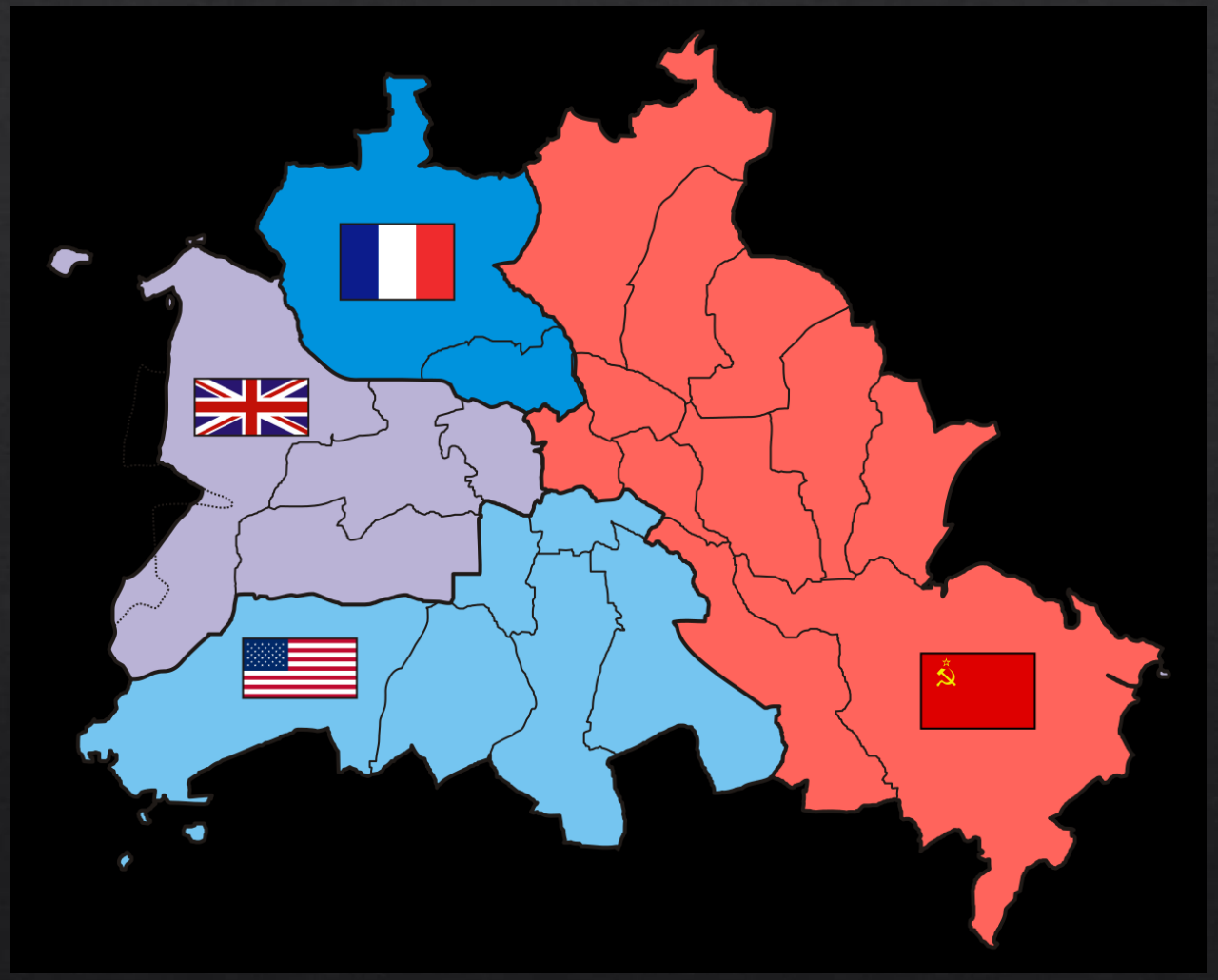

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Occupied_Berlin.svg

Berlinblockaden och luftbron

När de västallierade inför en egen valuta ("D-Mark") i Västtyskland och Västberlin blockerade blockerade sovjetiska trupper samtliga gatu- och spårförbindelser genom den sovjetiska zonen i riktning mot Västberlin. USA:s regering svarade med att uppföra Luftbron där man flög in livsmedel, bränsle och annan försörjning till staden genom de tre luftkorridorer som fanns sedan tidigare avtal. Luftbron var i gång till september 1949 även om blockaden hävdes 12 maj 1949. Flygplatsen Tempelhof byggdes ut som en del i projektet av den amerikanska armén. Fransmännen byggde på tre månader en ny landningsbana i Tegel och även britternas flygplats i Gatow användes. Planen kallades Rosinenbomber av berlinarna då piloterna kastade ut godis till barnen när de landade. Paket med godis kastades även ut över Östberlin.

Berlinbor ser när ett C-54-plan landar på Tempelhof 1948.

Mars 1948 började Sovjet att blockera tillfarter till staden USA räddade staden genom en flygbro

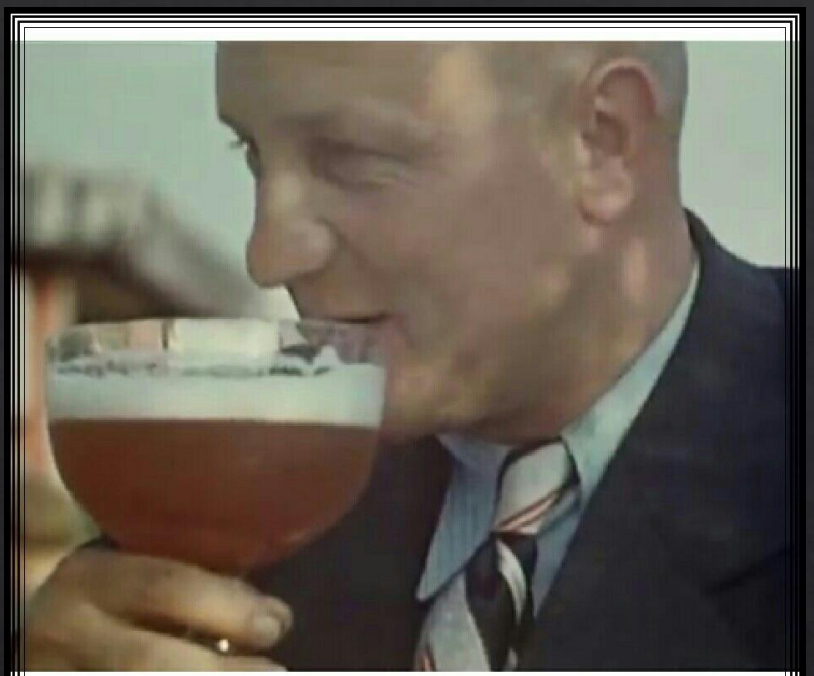

Maj 1949 hävde Sovjetunionen blockaden

Luftbron 1948

BERLIN-TEGEL
OTTO LILIENTHAL

Augusti 1961

Checkpoint Charlie

Sektorstaden Berlin

På Jaltakonferensen 4-11 februari 1945 beslutade de allierade att dela in Tyskland i fyra ockupationssektorer och Berlin i fyra sektorer. Varje del skulle kontrolleras av den av de allierade: Storbritannien, Frankrike, USA och Sovjetunionen. Därmed drog sig de sovjetiska styrkorna tillbaka från de västliga sektorerna som de ockuperat sedan Berlins befrielse. Tanken var att staden skulle styras gemensamt av de fyra segrarmakterna genom den Allierade kommendanturen, men snart skärptes de politiska konflikterna mellan västmakterna och Sovjetunionen.

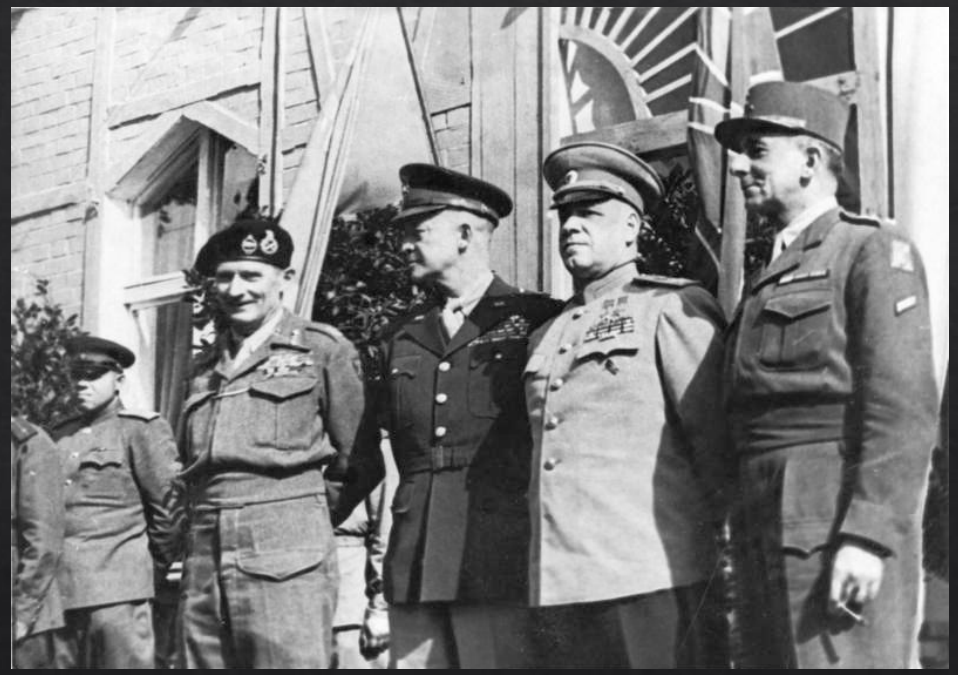

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bundesarchiv_Bild_183-14059-0018,_Berlin,_Oberbefehlshaber_der_vier_Verb%C3%BCndeten.jpg

Delningen

Den 5 december 1948 skulle ett nytt gemensamt val till stadsförsamlingen äga rum men det kunde bara genomföras i Västberlin då Sovjetunionen förbjöd det i sin sektor. SED-fraktionen hade några dagar innan genomfört en "stadsförsamling" där man förklarade den rättsligt valda magistraten för avsatt och "valde" Friedrich Ebert (son till den tidigare rikspresidenten) till överborgmästare (Oberbürgermeister). I Västberlin blev Rathaus Schöneberg plats för stadsförsamlingen, ett provisorium som varade i 40 år. Stadsförsamlingen i Östberlin fortsatte att mötas i Rotes Rathaus.

Alexanderplatz

Återuppbyggnad och nya byggnader

Efter andra världskriget startade stora återuppbyggnadsprojekt i såväl Väst- som Östberlin. I Västberlin startar att omfattande bostadsbyggande som än idag kan ses genom de skyltar som förkunnat vilket år som ett hus byggts som en del i Aufbauprogramm. 1957 arrangeras även Interbau där Hansaviertel återuppbyggs. Under 1960-talet följer moderna byggnader som Europa-Center i Västberlin och under 1970-talet större satsningar som kongresscentret ICC Berlin. I Västberlin blir Kurfürstendamm nytt cityområde. Under 1960-talet följer nya stora områden i Berlins utkanter: Gropiusstadt (1962), Märkisches Viertel (1963) och Falkenhagener Feld (1963).

Spree
Oberbaumbrücke

Upproret 17 juni 1953 i Östberlin

17 juni 1953 påbörjades en demonstration av från början 60 byggarbetare som senare blev känt som ett folkuppror. I början var det bara en protest mot ett beslut av DDR-regeringen att höja arbetstiden. Demonstration tog sin början vid Stalinallee (idag Karl-Marx-Allee) som var under uppbyggnad. När framförallt RIAS rapporterade från demonstrationen började många östberlinare att solidarisera sig med protesttåget. De östberlinare som tog sig till Potsdamer Platz fick även stöd från västberlinare. I Östtyskland spred sig demonstrationer till vissa andra delar av landet. Då upproret hotade att hamna utom myndigheternas kontroll kom sovjetiska trupper för att assistera DDR-regeringen. Gatuslagsmål följde där man sköt skarpt mot knappt beväpnade arbetare och minst 153 personer dödades under nerslåendet av upproret. DDR-regeringen använde deltagandet av västberlinska arbetare, RIAS rapportering, angrepp på folkpoliser och nerbrännandet av ett varuhus (Colombushaus) för att beteckna upproret som kontrarevolutionärt och styrt från Västberlin.

Uppförandet av Berlinmuren

13 augusti 1961 började den östtyska regeringen med byggandet av Berlinmuren som slutgiltigt fastslog Berlins delning. Planen för byggandet av muren var en hemlighet hos den DDR-regeringen. Muren skulle förhindra den östtyska befolkningen immigration till väst då DDR ekonomiskt och befolkningsmässigt blödde, det så kallade Abstimmung mit den Füßen (folkomröstning med fötterna). Då de första stenblocken lades tidigt på morgontimmarna på Potsdamer Platz stod amerikanska soldater beredda med skarp ammunition men såg bara på när byggandet fortskred. Visserligen blev västmakterna informerade om "drastiska åtgärder" rörande en avstängning mot Berlin, men ska ha blivit överraskade av den konkreta tidpunkten och avspärrningarnas utbredning. Då deras tillgång till Västberlin inte inskränktes grep de inte in militärt.

TEST THE REST

NOV·9-89

BIRGIT KINDER

9 november 1989
började Muren rivas

Berlinmuren kallades "Skammens mur av Berlins innevånare

#ORIGIN

ГОСПОДИ Г ПОМОГИ МНЕ ВЫЖИТЬ
KÜNSTLER: IRINA DUBROVSKAJA
И ЭТОЙ СМЕРТНОЙ ЛЮБВИ.
ICHE LIEBE ZU ÜBERLEBEN
Achtung Baby
U2

Avtal om Berlin

1971 säkrade Fyrmaktsavtalet och Transitavtalet nåbarheten till Västberlin och gjorde slut på det ekonomiska hot som en stängning av tillfarterna skulle betyda. Vidare bekräftade de fyra segrarmakterna det gemensamma ansvaret för hela Berlin och fastställde att Västberlin inte var en del av Förbundsrepubliken och inte regerandes därifrån. Sovjetunionen förhöll sig till fyrmaktsstatusen enbart till Västberlin medan västmakterna i en not till FN 1975 förhöll sig till avtalet sett till hela Berlin.

68:orna i Västberlin

Från 1968 blev Västberlin centrum för studentrevolterna (jämför 68-vänstern) som utgick från Freie Universität Berlin och som hade sitt centrum i stadsdelen Charlottenburg. En annan brännpunkt var Axel Springer AG:s huvudkontor på Kochstrasse i Kreuzberg. Det rörde sig om en samhällelig konflikt som delade befolkningen. Studenter och polisen stod ofta våldsamt mot varandra. En händelse som rörde upp och aktiverade studentrörelsen skedde 2 juni 1967 då den pacifistiske studenten Benno Ohnesorg blev skjuten av polisen vid en demonstration mot shahen av Irans besök i närheten av Deutsche Oper Berlin. 11 augusti 1968 sköts studentledaren Rudi Dutschke på Kurfürstendamm.

NEW
ORK
BERLIN

Terroranttentat i Västberlin

Från början av 1970-talet utvecklades sig en terroristscen i Berlin. Förutom personer ur Röda armé-fraktionen fanns i Berlin även 2 juni-rörelsen som tagit sitt namn efter Benno Ohnesorgs dödsdatum. 10 november 1974 blev kammarrättspresidenten Günter von Drenkmann mördad och 1975 kidnappades CDU:s ordförande i Berlin Peter Lorenz.

Husockupationer

I slutet av 1970-talet utvecklades en förhållandevis stor och aktiva husockupationsrörelse i östra Kreuzberg i det gamla postområdet SO 36. Detta skedde som en följd av bristen på våningar. I juli 1981 nådde antalet ockuperade hus sin topp med 165 stycken. 78 av dess blev genom avtal fram till november 1984 legaliserade och de resterande revs. Redan i december 1980 skedde svåra sammandrabbningar mellan husockupanter och polisen ("Schlacht am Fraenkelufer"). En ny husockupationsrörelse utvecklades först i samband med återföreningen 1989 i de östberlinska stadsdelarna Friedrichshain och Prenzlauer Berg, som en följd av den östberlinska folkpolisens passiva hållning. Detta ändrade sig i juli 1990 då Östberlins magistrat kom under inflytande av Västberlins senat. Svåra gatuslag följde i samband med avhysningar av husockupanter på Mainzer Strasse. Flera av de ockuperade husen blev även nu legaliserade. De sista ockuperade husen som tolererats genom sina lägen vid gränslinjen sanerades 1996-1998.

750-årsfirande

Inför det omfattande 750-årsfirandet skedde 1982–1986 i båda delar av staden ett flertal försköningsar. Till exempel gjordes Breitscheidplatz i Västberlin om och i Östberlin byggdes Nikolaiviertel som "ny" gamla stad. I öst och väst blev alla pendeltågs- och tunnelbanestationer i innerstaden sanerade. 1984–1987 arrangerades även den stora arkitektur- och stadsplaneringsutställningen Internationale Bauausstellung 1984 i Västberlin där flera nya byggnader växte fram i innerstadsdelarna, men samtidigt togs det historiska Berlin till vara mer än vad som gjorts under de tidigare efterkrigstida byggnationerna. I projektet deltog arkitekter som Peter Eisenman, Vittorio Gregotti, Herman Hertzberger, Hans Hollein, Arata Isozaki, Rob Krier och Aldo Rossi 1988 var Västberlin även europeisk kulturhuvudstad.

Det återförenade Berlin

Vid festligheterna till DDR:s 40-årsdag i Östberlin i oktober 1989 höll hedersgästen Michail Gorbatjov ett tal där han antydde att han inte skulle tillåta DDR-regeringens restriktiva politik rörande flyktingar som flydde över gränsen till Ungern och Tjeckoslovakien. 9 november öppnade gränstrupperna på Bornholmer Strasse gränsen efter ett missförstånd i ett uttalande av Günter Schabowski på en presskonferens. Gränstrupperna antog att ett beslut om en gränsöppning tagits men så var inte fallet. DDR-ledningen hade efter Erich Honeckers avgång klappat ihop. Många berlinare dansade på muren vid Brandenburger Tor. Denna gång rullade inget sovjetiskt pansar genom Berlin. Muren stängdes inte igen och revs snabbt. Många berlinare hackade loss delar av muren som souvenirer med hammare och mejsel och kallades Mauerspechte (Murhackspettar).

Östberlinare kände på friheten

1 juli 1990 valutabyte union med Öst som kunde handla med den starka D-marken

Tysklands huvudstad

Den 3 oktober 1990 blev Tyskland och därmed också Berlin återförenat. Samtidigt blev Berlin officiellt Tysklands huvudstad. Den 2 december följde de första valen till det återförenade Berlins parlament (Abgeordnetenhaus von Berlin). Först 1991 kom beslutet om den fysiska flytten av Tysklands parlament och regering till Berlin. Den 31 juli 2000 upptog Förbundsrådet, Förbundsdagen och förbundspresidenten sina verksamheter i Berlin. Det har också inneburit stora ombyggnader i centrala staden när tyska ministerier och utländska beskickningar byggts eller flyttat in i existerande byggnader. Till exempel har Frankrike, USA och Storbritannien sina nya ambassader vid Brandenburger Tor. De nordiska länderna samlas sedan 1999 i det gemensamma ambassadkomplexet i Tiergarten.

Finansiella problem

Sedan 1990-talet har förbundslandet Berlin haft mycket stora finansiella och fiskala problem. Den massarbetslöshet som blev följden av DDR:s kollaps och återföreningen, samt de stora kostnaderna för återuppbyggnaden av den gemensamma infrastrukturen, har belastat delstatens ekonomi svårt. Sedan 90-talet har därför stadsförvaltningens ekonomiska handlingsutrymme minskat. Berlin för en rättsprocess hos Tysklands författningsdomstol på grund av sitt "extrema budgetnödläge" för att kunna erhålla ett statligt stöd på 35 miljarder euro, i syfte att minska skulderna. Bankskandalen i Berlin, som kraftigt drabbade delstatens offentliga ekonomi, ledde till att ett misstroendevotum mot den regerande borgmästaren Eberhard Diepgen (CDU) gick igenom 2001. Efterträdare blev Klaus Wowereit (SPD).

Europas största byggarbetsplats

Efter 1990 har stora insatser gjorts i återuppbyggnaden av centrala delar av Berlin som stått öde sedan kriget. Det mesta kända exemplet är Potsdamer Platz som under en period var Europas största byggarbetsplats. Man har också gjort stora investeringar i upprustningen av Berlins tunnelbana och Berlins pendeltåg som splittrats under tiden som delad stad. Samtidigt sker nya projekt för Berlins roll som Tysklands huvudstad. Reichstag genomgick en omfattande ombyggnad samtidigt som nya regeringsbyggnader (bland annat Bundeskanzleramt) byggdes vid Bundesufer. Därtill kommer investeringar av privata intressen. 2012 följer invigningen av Berlin Brandenburgs internationella flygplats som byggs tillsammans med granndelstaten Brandenburg.

IT'S TIME TO DANCE
Sprinklerzentrale

DEM DEUTSCHEN VOLKE

DB
Berlin Hauptbahnhof

Faroe Islands
Torshavn
Trondheim
Ostersund
Vaasa
NORWAY
SWEDEN
Shetland Islands
Lerwick
Bergen
Oslo
Gavle
Helsinki
Gulf of Finland
L. Ladoga
St. Petersburg
Tallinn
Orkney Islands
Hebrides
Inverness
Stockholm
ESTONIA
Novgorod
Parnu
Pskov
Volga
U. K.
North Sea
Gotebo
Glasgow
Edinburgh
Riga
DENMARK
Baltic Sea
Liepaja
Belfast
Sunderland
Vejle
Klaipeda
Dublin
Vilnius
Leeds
Gdansk
Liverpool
Manchester
Olsztyn
Minsk
NETH.
Hamburg
POLAND
Birmingham
The Hague
Amsterdam
BELARUS
Gomel
London
Rotterdam
Berlin
Poznan
Warsaw
Plymouth
Brussels
GERMANY
Leipzig
Lodz
Lutsk
Kiev
English Channel
BELGIUM
Luxembourg
Bonn
Prague
Krakow
Lvov
UKRAINE
Frankfurt
CZECH
Paris
Numberg
Brno
Krivoy
Nantes
FRANCE
Strasbourg
SLOVAKIA
MOLDOVA
Danube
Vienna
Bratislava
Zurich
AUSTRIA
Budapest
Bay of Biscay
Bern
Vaduz
Graz
Gyor
Cluj
Geneva
SWITZERLAND
HUNGARY
Ljubljana
Pecs
Arad
Braila
Bordeaux
Lyon
Milano
Timisoara
Zagreb
Rijeka
Monaco
Genova
CROATIA
BOSNIA
Belgrade
Firenze
Sarajevo
Sofia
ANDORRA
Zaragoza
Marseille
Adriatic Sea
YUGOSLAVIA
BULGARIA
Rome
Skopje

Holocaust monomentet